

RESOLUCIÓ del procediment de tutela de drets núm. 52/2012, instat pel Sr. XXX contra la Universitat de Barcelona.

Antecedents

Primer.- En data 26/09/2012 va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, per remissió de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, la reclamació que inicià el present procediment, per la presumpta desatenció del dret d'oposició al tractament de dades personals, concretament, al seu tractament amb finalitats publicitàries i de prospecció comercial, que la persona aquí reclamant manifestava haver exercit davant la Universitat de Barcelona (en endavant UB). La persona reclamant aportava diversa documentació per acreditar la procedència de la seva queixa, en concret:

- Sol·licitud d'oposició de la persona aquí reclamant, remesa el dia 13/03/2012 a Alumni UB per correu electrònic. En aquesta sol·licitud la persona aquí reclamant demanava que, d'acord amb el que ja havia sol·licitat en comunicacions anteriors, les seves dades deixessin de ser utilitzades *"con fines de publicidad y prospección comercial"*.

- Correu remès per Alumni UB a la persona reclamant, el dia 13/03/2012, en el qual li comunicaven que *"Efectivamente tenemos dos correos suyos solicitando la baja de distribución. El caso es que tuvimos un error en el servidor de correo que ya ha sido subsanado. A partir de esta semana no recibirá más correos nuestros"*.

- Correus electrònics amb contingut publicitari, rebuts per la persona reclamant els dies 14/03/2012 i 21/03/2012, i quin remitent era Alumni UB.

- Correu electrònic remès el dia 22/03/2012 per la persona reclamant a Alumni UB, en el qual es queixa que continua rebent correu publicitari per part d'aquesta entitat.

- Correu electrònic enviat el dia 22/03/2012 per Alumni UB a la persona reclamant, exposant-li que no s'expliquen com ha pogut rebre nous correus amb contingut comercial, atès que han revisat *"els llistats enviats aquesta setmana i la seva adreça no figura. La única possibilitat és que la següent adreça també li pertanyi a vostè i tingui redireccionat el correu: xxx@yahoo.es al seu particular, si fos el cas també la donem de baixa. Ja em dirà quelcom"*.

- Correus electrònics amb contingut publicitari, rebuts per la persona reclamant els dies 30/03/2012 i 13/04/2012, i quin remitent era Alumni UB.

Segon.- D'acord amb l'article 117 del Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, RLOPD i LOPD, respectivament), per mitjà d'ofici de data 27/09/2012 es va donar trasllat de la reclamació a la UB, per tal que en el termini de 15 dies formulés les al·legacions que estimés pertinents.

Tercer.- La UB va formular al·legacions mitjançant escrit de data 16/10/2012, en el qual exposava, en síntesi, el següent:

- Que el dia 13/01/2012, Alumni UB *“va rebre un correu electrònic procedent de l'adreça electrònica xxx@xxx.cat, en el qual figurava com a assumpte “BAIXA” (...). En rebre aquest email, Alumni UB va procedir a eliminar l'esmentada adreça electrònica de la llista de distribució”, de la qual cosa es va informar a la persona aquí reclamant mitjançant correu electrònic de data 15/01/2012, tot advertint-li que “la següent setmana encara rebria un últim correu del tipus especificat atès que ja havia estat cursada l'ordre d'enviament”.* Fou aquesta la raó per la qual la persona reclamant va rebre un correu amb contingut comercial el dia 19/01/2012.

- Que el mateix dia 19/01/2012 *“Alumni UB va rebre una sol·licitud del mateix interessat reiterant la seva oposició als enviaments. Com acte de comprovació, Alumni UB va confirmar que efectivament l'adreça electrònica xxx@xxx.cat ja no figurava en el llistat de distribució”.*

- Que en data 13/03/2012 *“Alumni UB va rebre un nou correu electrònic de l'interessat, on manifestava que continuava rebent correus electrònics amb contingut comercial (...). I el mateix va succeir en data 22 de març de 2012, Alumni UB rep un correu electrònic de l'interessat, en el qual aquest aporta dos nous correus electrònics del tipus explícit”.*

- Que *“segons les manifestacions del Director d'Alumni UB, l'explicació que podria tenir aquesta recepció és que encara que Alumni UB ja no hagi enviat correus electrònics a l'adreça especificada des de que es va donar de baixa de la llista de distribució, l'afectat podria continuar rebent-los en tenir redireccionada a la seva adreça de correu electrònic la recepció de determinats missatges des d'altre compte de correu. És a dir que encara que Alumni UB ja no li enviés cap missatge, el senyor XXX podria continuar rebent els correus electrònics enviats a altres membres del despatx d'advocats, que comparteixen la mateixa adreça postal (i que també són receptors de comunicacions comercials d'Alumni UB), de forma que aquests correus acabarien a l'adreça electrònica de l'interessat xxx@xxx.cat”.*

- Que *“davant de la situació exposada i la impossibilitat de comprovar si efectivament existia aquest redireccionament” es va procedir, per tal que la persona ara reclamant deixés de rebre correus de tipus comercial, a “eliminar de la llista de distribució dues adreces electròniques que constaven en el llistat de distribució que contenen el cognom «XXX» (...) i que l'adreça postal associada fos la mateixa que la de l'interessat”.*

- Que *“Amb posterioritat a aquesta darrera actuació d'Alumni UB, la realitat és que l'interessat, segons les seves pròpies manifestacions, ja no rep emails per part d'Alumni UB”.*

L'entitat reclamada aportava diversa documentació per acreditar les seves al·legacions.

Quart.- Mitjançant ofici de data 18/10/2012, l'Autoritat va donar trasllat de les al·legacions formulades per la UB a la persona reclamant, qui a través d'escrit de data 30/10/2012 exposava que, tot i haver presentat davant Alumni UB una sol·licitud formal d'oposició el passat dia 13/03/2012, havia continuat rebent correus electrònics amb publicitat comercial per part d'Alumni UB en dies posteriors a l'esmentada data.

Juntament amb el seu escrit, la persona aquí reclamant aportava còpia de diversos correus electrònics, amb contingut comercial, remesos per la UB en dates 14/03/2012, 21/03/2012, 30/03/2012, 13/04/2012 i 16/10/2012.

Cinquè.- Mitjançant ofici de data 06/11/2012, l'Autoritat va donar trasllat de l'escrit d'al·legacions formulat per la persona reclamant a la UB. L'entitat reclamada, a través d'escrit de data 19/11/2012, exposava el següent:

- Que, en relació al correu electrònic que la persona reclamant havia rebut en data 16/10/2012, "*segons manifestacions del director d'Alumni UB, en data 1/10/2012 el senyor XXX va remetre un email a xxx@ub.edu (...), que corresponia a un butlletí informatiu de (...) del Col·legi d'Advocats*". Aquest email va ser remès des de l'adreça electrònica xxx@xxx.cat (...). A hores d'ara, s'ignora el motiu d'aquest correu electrònic enviat a Alumni UB pel senyor XXX".
- Que "*aquest fet va comportar que l'adreça electrònica del reclamant xxx@xxx.cat s'introduís de nou per Alumni UB en el seu llistat de distribució d'informació comercial, la qual cosa va generar el correu electrònic de data 16 d'octubre*".
- Que "*a la vista del succeït, en data 17 de novembre de 2012 (...) l'adreça electrònica que figura al llistat xxx@xxx.cat es torna a donar immediatament de baixa*".

Sisè.- Mitjançant ofici de data 09/01/2012, es va sol·licitar a la persona reclamant que efectués determinades comprovacions i aportés a aquesta Autoritat les capçaleres d'Internet dels missatges de correu controvertits, per tal de verificar si la recepció a la seva adreça de correu electrònic xxx@xxx.cat dels correus amb contingut publicitari remesos per Alumni UB –en concret els rebuts a partir de febrer de 2012–, obeïa a l'eventual redireccionament dels correus esmentats des d'altres adreces electròniques, tal com mantenia l'entitat reclamada.

La persona reclamant va donar compliment a l'anterior sol·licitud en data 10/01/2013, aportant les capçaleres d'Internet d'alguns dels correus electrònics enviats per Alumni UB a la citada adreça de correu electrònic, entre ells els correus rebuts els dies 14/03/2012, 21/03/2012, 30/03/2012, 13/04/2012, 16/10/2012 i 30/10/2012.

Fonaments de Dret

Primer.- És competent per resoldre aquest procediment la Directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, d'acord amb els articles 5.b) i 8.2.b) de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

Segon.- L'article 30.4 de la LOPD regula el dret d'oposició en aquells supòsits de tractaments de dades amb finalitats de publicitat i de prospecció comercial, i estipula el següent:

“Els interessats tenen el dret d'oposar-se, amb la petició prèvia i sense despeses, al tractament de les dades que els concerneixin, cas en el qual han de ser donats de baixa del tractament i s'han de cancel·lar les informacions que sobre els interessats figurin en el tractament, amb la simple sol·licitud”.

Així mateix, la regulació del dret d'oposició en aquest casos i el seu exercici es completa amb els articles 51 i 35.2 del RLOPD, els quals determinen el següent:

“Article 51. Dret d'oposició

1. Els interessats tenen dret a oposar-se, prèvia petició i sense despeses, al tractament de les dades que els concerneixin, cas en què han de ser donats de baixa del tractament, i s'han de cancel·lar les informacions que sobre ells hi figurin, amb la seva simple sol·licitud.

L'oposició a què es refereix el paràgraf anterior s'ha d'entendre sense perjudici del dret de l'interessat a revocar quan ho estimi oportú el consentiment que ha atorgat, si s'escau, per al tractament de les dades.

2. A aquest efecte, s'ha de concedir a l'interessat un mitjà senzill i gratuït per oposar-se al tractament. En particular, es considera complert el que disposa aquest precepte quan els drets es puguin exercir mitjançant la trucada a un número telefònic gratuït o la remissió d'un correu electrònic.

3. Quan el responsable del fitxer o tractament disposi de serveis de qualsevol índole per a l'atenció als seus clients o l'exercici de reclamacions relacionades amb el servei prestat o els productes que s'hi ofereixen, s'ha de concedir a l'afectat la possibilitat d'exercir la seva oposició a través dels serveis esmentats.

No es consideren conformes amb el que disposa la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, els supòsits en què el responsable del tractament estableixi com a mitjà perquè l'interessat pugui exercir la seva oposició l'enviament de cartes certificades o enviaments semblants, la utilització de serveis de telecomunicacions que impliqui una tarifació addicional a l'afectat o qualsevol altres mitjans que impliquin un cost excessiu per a l'interessat.

En tot cas, l'exercici per part de l'afectat dels seus drets no pot suposar un ingrés addicional per al responsable del tractament davant el qual s'exerceixen.

(...)”

“Article 35. Exercici del dret d’oposició

1. (...)

2. El responsable del fitxer ha de resoldre sobre la sol·licitud d’oposició en el termini màxim de deu dies a comptar de la recepció de la sol·licitud. Transcorregut el termini sense que de forma expressa es respongui a la petició, l’interessat pot interposar la reclamació que preveu l’article 18 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre.

En cas que no disposi de dades de caràcter personal dels afectats, igualment els ho ha de comunicar en el mateix termini.

3. El responsable del fitxer o tractament ha d’excloure del tractament les dades relatives a l’afectat que exerceixi el seu dret d’oposició o denegar motivadament la sol·licitud de l’interessat en el termini que preveu l’apartat 2 d’aquest article”.

D'altra banda, l'article 18 de la LOPD, referent a la tutela dels drets d'accés, rectificació, oposició i cancel·lació, estableix en els seus apartats 1 i 2 el següent:

“1. Les actuacions contràries al que disposa aquesta Llei poden ser objecte de reclamació pels interessats davant l’Agència de Protecció de Dades, en la forma que es determini per reglament.

2. L’interessat al qual es denegui, totalment o parcialment, l’exercici dels drets d’oposició, accés, rectificació o cancel·lació, ho pot posar en coneixement de l’Agència de Protecció de Dades o, si s’escau, de l’organisme competent de cada comunitat autònoma, que s’ha d’assegurar de la procedència o improcedència de la denegació.”

En consonància amb l'anterior, l'article 16.1 de la Llei 32/2010, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, disposa el següent:

“1. Les persones interessades a les quals es denegui, en part o totalment, l’exercici dels drets d’accés, de rectificació, de cancel·lació o d’oposició, o que puguin entendre desestimada llur sol·licitud pel fet de no haver estat resolta dins el termini establert, poden presentar una reclamació davant l’Autoritat Catalana de Protecció de Dades.”

Tercer.- A partir del relat dels fets que s’ha exposat a l’apartat d’antecedents i dels preceptes normatius que s’han transcrit als fonaments de dret anteriors, cal entrar en l’anàlisi del fons de l’assumpte.

De la documentació que consta en aquestes actuacions es considera acreditat el següent:

a) Que la persona reclamant va exercir en un primer moment el seu dret d’oposició mitjançant sol·licitud formulada per correu electrònic el dia 13/01/2012. A aquest respecte cal assenyalar que, segons explicita l’article 51 del RLOPD, n’hi ha prou amb la simple sol·licitud de la persona afectada per considerar exercit el dret d’oposició en aquells supòsits de tractaments de dades amb finalitats de publicitat i de prospecció comercial, sense cap més condició ni requisit addicional. De fet, l’article 51 esmentat contempla el correu electrònic com un dels mitjans possibles per exercir el citat dret d’oposició.

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

b) Que aquesta sol·licitud d'oposició fou reiterada novament per la persona aquí reclamant el dia 13/03/2012, ja que, segons exposava a la seva petició, continuava en aquella data rebent correus publicitaris per part d'Alumni UB.

L'entitat reclamada afirma -i així ho acredita- que va respondre les peticions d'oposició mitjançant sengles correus electrònics enviats a la persona reclamant els dies 15/01/2012 i 13/03/2012, respectivament, i en els quals accedia a la petició formulada. En tot cas, dels propis termes en què s'ha plantejat la reclamació s'infereix que la controvèrsia no rau en si Alumni UB va contestar o no en termini, sinó en el fet que el dret d'oposició no s'hauria fet efectiu, atès que la persona reclamant es queixava que continuava rebent a la seva adreça de correu electrònic xxx@xxx.cat correus publicitaris remesos per Alumni UB, malgrat que aquesta entitat havia accedit expressament a la seva petició d'oposició.

Respecte a aquesta darrera qüestió, l'entitat reclamada ha manifestat que, tal com va informar al seu moment a la persona aquí reclamant, va donar de baixa a la llista de distribució de correus publicitaris d'Alumni UB, l'adreça xxx@xxx.cat, i que, per tant, la raó que explicaria que en aquesta adreça es continuessin rebent els citats correus publicitaris era que aquests fossin redireccionats des d'altres comptes de correu electrònic titularitat de la persona reclamant. És per això que, segons exposa Alumni UB, va procedir a cancel·lar aquelles adreces que incloguessin el cognom de la persona reclamant i que estiguessin al seu torn associades a la mateixa adreça de correu postal (xxx@xxx.com i xxx@xxx.es).

A fi de comprovar aquestes manifestacions d'Alumni UB, es va sol·licitar a la persona reclamant que aportés les capçaleres d'Internet dels missatges de correu controvertits, per tal de verificar si la recepció a la seva adreça de correu electrònic obeïa a l'eventual redireccionament dels correus esmentats des d'altres adreces electròniques. Doncs bé, l'anàlisi de les capçaleres d'Internet dels correus rebuts a l'adreça electrònica xxx@xxx.cat els dies 14/03/2012, 21/03/2012, 30/03/2012 i 12/04/2012, desvirtua la tesi defensada per l'entitat reclamada, atès que es pot afirmar que els citats correus foren enviats directament per Alumni UB a l'adreça citada, i no a conseqüència d'un redireccionament des d'una altra adreça, la qual cosa porta a considerar que l'adreça esmentada es trobava inclosa en la llista de distribució xxx@ub.edu. Atès l'anterior, s'ha de concloure que Alumni UB no va atendre satisfactòriament la sol·licitud d'oposició de la persona reclamant en el termini estipulat reglamentàriament, ja que aquesta entitat va continuar enviant correus electrònics amb contingut publicitari a l'adreça xxx@xxx.cat més enllà dels deu dies d'haver rebut la sol·licitud d'oposició.

En definitiva, i des de la perspectiva del dret d'oposició regulat a la LOPD i al RLOPD, procedeix estimar la present reclamació de tutela del dret d'oposició, atès que en el present procediment ha quedat acreditat que la persona aquí reclamant va exercir el dret d'oposició en relació a l'enviament de correus electrònics amb contingut publicitari, i també consta acreditat que Alumni UB no va fer efectiu el dret d'oposició exercit en el termini previst a l'efecte.

Quart.- De conformitat amb allò establert als articles 16.3 de la Llei 32/2010 i 119 del RLOPD, en el casos d'estimació de la reclamació de tutela de drets, s'ha de requerir al responsable del fitxer per tal que en el termini de 10 dies faci efectiu l'exercici del dret. D'acord amb això, procedeix requerir l'entitat reclamada per tal que en el termini de 10 dies comptadors a partir de l'endemà de la notificació de la present resolució, faci efectiu el dret d'oposició que és objecte de la present reclamació, i s'asseguri que l'adreça de correu electrònic de la persona reclamant xxx@xxx.cat no figura en cap llista de distribució de correu comercial d'Alumni UB. Un cop s'hagi fet efectiu el dret d'oposició en els termes exposats, en el mateix termini de 10 dies Alumni UB haurà de donar-ne compte a l'Autoritat.

Cinquè.- A banda de les consideracions anteriors que han conduït a l'estimació de la present reclamació, mereix una menció apart el correu electrònic amb contingut publicitari que Alumni UB va remetre a l'adreça xxx@xxx.cat el dia 16/10/2012, és a dir amb posterioritat a la reclamació que inicià aquest procediment de tutela de drets. Segons afirma Alumni UB, fou la pròpia persona reclamant qui va propiciar aquest fet reenviant l'01/10/2012 un correu electrònic des de la citada adreça a la d'Alumni UB (xxx@ub.edu), fet que va comportar que la dita adreça s'inclogués novament en el llistat de distribució de correu comercial d'Alumni UB, el que va provocar, al seu torn, l'enviament del citat correu electrònic de data 16/10/2012.

Davant aquest fet, conegut per la UB arran de l'ofici d'aquesta Autoritat de 06/11/2012 amb el qual se li donava trasllat de les al·legacions formulades per la persona reclamant el 30/10/2012, Alumni UB ha informat a aquesta Autoritat, mitjançant escrit rebut el 20/11/2012, que el dia 17/11/2012 va procedit de nou a donar immediatament de baixa l'adreça xxx@xxx.cat de la llista de distribució de correu comercial.

Doncs bé, de ser certes les manifestacions d'Alumni UB, estaríem davant un supòsit en què el simple enviament d'un correu electrònic a una adreça electrònica –en aquest cas xxx@ub.edu–, i segons sembla amb independència del contingut que pogués tenir aquell enviament, donaria com a resultat la inclusió de l'adreça del remitent en una llista de distribució de publicitat. D'aquest fet se'n pot inferir un eventual incompliment de la normativa reguladora del dret fonamental a la protecció de dades de caràcter personal en allò referent al dret d'informació i al principi de consentiment en el tractament de dades personals, raó per la qual es considera procedent dur a terme les actuacions d'investigació que corresponguin per tal d'esbrinar les circumstàncies dels fets i els subjectes responsables.

Per tot el que s'ha exposat,

RESOLC

Primer.- Estimar la reclamació de tutela formulada pel Sr. XXX contra la Universitat de Barcelona.

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

Segon.- Requerir a la Universitat de Barcelona per tal que en el termini de 10 dies comptadors a partir de l'endemà de la notificació d'aquesta resolució faci efectiu el dret d'oposició exercit per la persona reclamant, en la forma assenyalada al fonament de dret quart. Un cop s'hagi fet efectiu el dret d'oposició, en el mateix termini de 10 dies Alumni UB haurà de donar-ne compte a l'Autoritat.

Tercer.- Dur a terme les actuacions d'investigació escaients amb la finalitat d'esbrinar les circumstàncies dels fets assenyalats al fonament de dret cinquè.

Quart.- Notificar aquesta resolució a la Universitat de Barcelona i a la persona reclamant.

Cinquè.- Ordenar la publicació de la Resolució al web de l'Autoritat (www.apd.cat), de conformitat amb l'article 17.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, les parts interessades poden interposar, amb caràcter potestatiu, recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveu l'article 116 i següents de la Llei 30/1992 o bé interposar directament recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius de Barcelona, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, les parts interessades poden interposar qualsevol altre recurs que considerin convenient per a la defensa dels seus interessos.

La directora,

M. Àngels Barbarà i Fondevila

Barcelona, 25 de gener de 2013